

ЗДРУЖЕНИЕ РЕГИОНАЛЕН ЦЕНТАР ЗА ЛИЦА СО ИНТЕЛЕКТУАЛНА
ПОПРЕЧЕНОСТ „ПОРАКА НАША“ - КУМАНОВО

Ул. Бајрам Шабани, бр: 66 - Куманово Тел.031/ 412 320; 078 279 663 ; ж. с-на: 320-1000050999-70, депонент Централна Кооперативна Банка

ФИНАЛЕН ИЗВЕШТАЈ

**izgotven za rabotata na dnevniot centar
"Poraka-Nasha" Kumanovo za period:**

2013 godina

Овој месечен извештај е изготвен за работата на дневниот центар “Порака Наша” - Куманово со адреса на улица “Бајрам Шабани” бб.

Во Дневниот центар се опфатени 21 корисник со интелектуална попреченост над 18 години.

Работното време на дневниот центар е од понеделник до петок во периодот од 7ч-16:30ч. Со корисниците на дневниот центар, реализација на програмата за работа и на спроведувањето на индивидуалните програми работат 3 едукатори.

Список на корисници во Д.Ц:

Име и Презиме	Дата на раѓање
- Иван Крстев	27.09.1978
- Дејан Пешевски	13.03.1981
- Оливер Павловиќ	19.02.1985
- Африм Халиди	24.10.1987
- Моника Христовска	16.04.1980
- Филип Гиевски	12.03.1986
- Марина Пешевска	12.02.1986
- Мартин Трајковски	17.03.1982
- Јован Видановиќ	05.05.1980
- Александар Димитриевски	10.05.1984
- Зекир Рушидовски	14.02.1977
- Ненад Соколовски	07.02.1978
- Милан Георгиевски	29.05.1987
- Фериз Фетаовски	07.08.1983
- Марјан Видановиќ	20.07.1982
- Александар Арсовски	28.09.1987
- Валентина Милковска	30.03.1977
- Ненад Величковски	13.12.1989
- Ненад Димитриевски	21.05.1979
- Ивица Цветановски	18.06.1988
- Милорад Срефановски	05.12.1990

Забелешка: Деновите во кои одредени корисници биле отсутни од Дневниот центар најчесто се однапред најавени од семејството и се однесуваат на отсуства од здравствени причини или други причини наведени од семејствата.

- Со корисниците во Дневниот центар се работи на реализација на програмата за работа предвидена во ДЦ.

Се реализираат и индивидуалните програми за работа (изработени според СПМ) за секој корисник поединечно, а преку реализација на практични, работно-окупациони, слободни активности, социјални активности, активности во насока за работно оспособување, спортско рекреативни активности и активности од сексуално и репродуктивно здравје на лица со попреченост. Реализацијата на работно-окупационите активности се одвива преку фронтална и индивидуална

работа со корисниците коишто се поделени во 3 групи. За секоја група е одговорен по еден едукатор.

Практични активности

- Сечење на правилни и неправилни форми;
- Употреба на игла и конец;
- Правилно откопчување и закопчување на облека;
- Манипулација со хартија и картон – (обликување на различни форми);
- Подредување на материјалите за работа;
- Пеглање и диплење на алишта;
- Употреба на телефон;
- Правилна употреба и грижа за апарати од домаќинство;

Когнитивни активности

- Работа со различен материјал, изработка по повод денот на вљубените – Валентин и Св. Трифун;
- Бројки од 0 – 10 и количина
- Работа со хартија и картон-изработка на каширани предмети од хартија и брашно;
- Работа со различен материјал, изработка по повод денот на вљубените Св Валентин;
- Работа со различен материјал-изработка на икебани;

Преку реализација на работно-окупационите, практичните и социјалните активности се стекнуваат и следните вештини:

Практични вештини

- Одржување на лична хигиена
- Одржување на хигиена на просторот во и околу дневниот центар
- Набавување на производи за исхрана
- Ориентација во просторот
- Подготовка на два obroka (доручек и ручек)
- Миеење и бришење на садови
- Сечење со ножици
- Користење на остри предмети
- Грижа за сопствената облека и обувки

Когнитивни вештини

- Вредност на парите
- Именување на цифри
- Мерење со линијар
- Примерно однесување и правилно движење на улица
- Примерно однесување на пазар, во продавница и во месарница

- Именување на денови во неделата
- Задржување на внимание и поведение при работа
- Контакти со средина
- Трудолјубивост, истрајност и прецизност

- Реализација на програмата за работа предвидува и спроведување на :
 - слободни активности
 - активности во насока за работно оспособување
 - социјални активности
 - спортско-рекреативни активности
 - активности од областа на сексуалното и репродуктивното здравје и права на лица со попреченост

- **Слободните активности** се реализираат секој ден по завршувањето на доручекот и подоцна по завршување со ручекот до заминување дома. Во рамките на слободните активности се работи со дидактички материјали, на пишување и читање, работа на компјутер и сл. Работата на компјутер предвидува користење на компјутерот како алатка за едукација, комуникација и вработување но и забава. Оваа активност на корисниците им овозможува развој на логичко мислење, играње дидактички игри, насочување на внимание, развој на моториката, поттикнување на креативност, запознавање со основните функции на компјутерот и сл. Компјутерската едукација се врши преку директна работа со корисниците која вклучува обука, подршка и советување на лицата со интелектуална попреченост, како и на нивните родители/старатели за работа во домашни услови.

- **Спортско рекреативни активности** вклучуваат:

Посета на спортска сала (во пролетни и летни месеци) вежбање и спортување. Исто така секојдневно во ДЦ се реализираат различни вежби и возење статичен велосипед во согласност можностите на корисниците но и просторните можности во ДЦ.

- **Активности за работно оспособување** се насочени кон информирање и мотивирање на корисниците и евентуално нивно полесно вклучување во или за некој работен процес. Реализацијата на овие активности покрај имплементацијата во центарот во голема мерка зависи од соработката со стручни средни училишта од општината, соработката со производствени претпријатија од градот но и од соработка со други институции или невладини организации од државата или однадвор коишто ја опфаќаат оваа тематика.

- **Социјални активности**, насочени се кон социјализација и интеграција на корисниците во средината во која живеат и во сите сфери на општественото живеење. Истите предвидуваат посета на најразлични институции и претпријатија, културни и спортски настани, културно-историски знаменитости и религиозни објекти, прошетки, излети во природа и сл.

- Социјални правила (придружување на правила при игра, почитување потреби и интереси, прифаќање на сите членови во група).

- **Активности од областа на сексуално и репродуктивно здравје и права на лица со попреченост**, се насочени кон тоа лицата со попреченост да имаат полесен пристап до информации, подршка и обуки за остварување на ова нивно право но и го потпомага нивното уживање во личните и сексуални врски. Лицата со

попреченост да бидат заштитени од лична и сексуална експлоатација како и поддржано да ги остваруваат своите права да имаат лични односи и да ја истражуваат својата сексуалност во безбедна средина (интимен, приватен, личен простор).

Персоналот (стручните лица) кои континуирано и соодветно да се обучуваат за спроведување на програмата, а и семејствата на лица со попреченост да бидат вклучени во соодветна обука.

На крај целта е лицата со попреченост во секој поглед да бидат третираны со почит и достоинство.

По изготвка на акциониот план за 2013 се пристапни кон негова реализација. Активностите од подрачјето сексуално и репродуктивно здравје на лица со попреченост се реализираат еднаш неделно (среда) во склоп на когнитивните активности. Според распоредот во акциониот план месец јануари е поготвителен период, а од февруари ќе се пристапи кон обработка на темите од сексуално и репродуктивно здравје на лица со попреченост.

- Почетокот на месец јануари помина во знакот на новогодишните и божиќните празници.

Секојдневно во центарот не посетуваа многу пријатели и спонзори кои ни посакаа среќна и успешна нова година.

Се разбира како и секоја година и оваа 2013 година со сите адети го одбележавме Божиќ во нашиот Дневен центар со делење на леб и божиќни пакетчиња.

Дневниот центар на "Порака - Наша" на 10.01.2013 го посетија членовите на Културно уметничкото дрштво "Ѓоко Симоновски" инаку пензионери, наши пријатели со кои заеднички со песна и оро се дружевме по повод новогодишните празници.

- Секоја година нашите корисници одат на систематски преглед како резултат на добрата соработка со Школскиот диспанзер од Куманово.

Овојпат прегледот се реализираше во просториите на нашиот Д.Ц на 16.01.2013год.

- Во организација на младите волонтери од Црвен крст Куманово бевме поканети и учествуваме на спортско рекреативните игри во салата на основното училиште "Браќа Миладиновци".

Учество во игрите зедао корисниците на Д.Ц "Порака - Наша", урениците од посебните паралелки на училиштето и волонтерите од Црвен крст.

Натпреварувачките групи беа од мешан состав, а се натпреваруваа во носење на книга на глава, поминување низ хулахоп, поминување покрај препреки и друго. На крајот сите добија заслужени награди за трудот и уреството во игрите.

Во месец јануари во активностите на Дневниот центар активно беше вклучен волонтер на Американскиот Мировен Корпус – Мери Хулс, исто така во активностите се вклучија и волонтерите, наставник по одделенска настава Радица Миладиновиќ, социјален работник Маријана Јачевска и психолог Бојана Бошковска. И овој месец преку проектот на УСАИД за "Практикантска работа и вработување на лица со попреченост" во кој ние сме еден од партнерите во проектот, се овозможуви практикантска работа на едно телесно инвалидно лице (Бојан Арсовски) во нашата организација.

- Во текот на јануари стартуваме и со подготовки и изработка на акциониот план за 2013 година од областа сексуално и репродуктивно здравје кој трае до крајот на годината.

Како дел од програмата во центарот е изведување на домашни посети кај секој од корисниците. Домашните посети ги реализира стручниот тим во центарот по завршување на работниот ден. Домашните посети се со цел запознавање со условите во кои живеат корисниците, разговор со другите членови од потесното семејство и слично.

Во акциониот план за 2013 година не е предвидена домашна посета за месец јануари поради ниски температури и ладно време.

Во акциониот план за 2013 година не се предвидени активности насочени кон работно оспособување за месец јануари поради ниски температури и ладно време.

- Вежбите за раздвижување, физкултура, подобрување на кондиција и стимулирање на психомоторна координација ги спроведуваме во надворешниот простор на Дневниот центар. Наутро пред започнување со активностите практикуваме вежби за раздвижување и загревање, за подобра концентрација во текот на активностите. Овие вежби исто така ги реализираме и по завршувањето на придвиденати работни активности. Вежбите се реализираат во зависност од надворешните услови и годишното време.

Дневниот центар во текот на месец јануари ги доби сите редовни донации од своите верни помагачи, претпријатија и фирми, институции, граѓани, родители.

Во просториите на Дневниот центар на 12.01.2013 година се реализираа две психосоцијални работилници од страна на едукаторите во Д.Ц Дејан Стојановски и Светлана М. Димитријевска.

Работилниците беа со наслов Ранливи групи и Предрасуди и стереотипи.

Истите се реализираа како дел од обуките за психосоцијални работилници подржани и претходно реализирани во Скопје и Струмица од страна на Министерството за труд и социјална политика на Р.М.

Забелешка: Спроведувањето на планираните социјални, спортско рекреативни активности и активности во насока на работно оспособување на корисниците зависи и од временските прилики но и можноста или неможноста субјектите партнери да не примат во тој период.

Практични активности

- Сечење на правилни и неправилни форми;
- Употреба на игла и конец;
- Правилно откопчување и закопчување на облека;

- Манипулација со хартија и картон – (обликување на различни форми);
- Подредување на материјалите за работа;
- Пеглање и диплење на алишта;
- Употреба на телефон;
- Правилна употреба и грижа за апарати од домаќинство;

Когнитивни активности

- Работа со различен материјал, изработка по повод денот на вљубените – Валентин и Св. Трифун;
- Бројки од 0 – 10 и количина
- Работа со хартија и картон-изработка на каширани предмети од хартија и брашно;
- Работа со различен материјал, изработка по повод денот на вљубените Св. Валентин;
- Работа со различен материјал-изработка на икебани;

- **Слободните активности** се реализираат секој ден по завршувањето на доручекот и подоцна по завршување со ручекот до заминување дома.

Во рамките на слободните активности се работи со дидактички материјали, на пишување и читање, работа на компјутер и сл.

Работата на компјутер предвидува користење на компјутерот како алатка за едукација, комуникација и вработување но и забава. Оваа активност на корисниците им овозможува развој на логичко мислење, играње дидактички игри, насочување на внимание, развој на моториката, поттикнување на креативност, запознавање со основните функции на компјутерот и сл. Компјутерската едукација се врши преку директна работа со корисниците која вклучува обука, поддршка и советување на лицата со интелектуална попреченост, како и на нивните родители/старатели за работа во домашни услови.

- **Спортско рекреативни активности** вклучуваат:

Посета на спортска сала (во пролетни и летни месеци) вежбање и спортување. Исто така секојдневно во ДЦ се реализираат различни **вежби и возење статичен велосипед** во согласност можностите на корисниците но и просторните можности во ДЦ.

- **Активности за работно оспособување** се насочени кон информирање и мотивирање на корисниците и евентуално нивно полесно вклучување **во** или **за некој** работен процес. Реализацијата на овие активности покрај имплементацијата во центарот во голема мерка зависи од соработката со стручни средни училишта од општината, соработката со производствени претпријатија од градот но и од соработка со други институции или невладини организации од државата или однадвор коишто ја опфаќаат оваа тематика.

- **Социјални активности**, насочени се кон социјализација и интеграција на корисниците во средината во која живеат и во сите сфери на општественото живеење. Истите предвидуваат посета на најразлични институции и претпријатија, културни и спортски настани, културно-историски знаменитости и религиозни објекти, прошетки, излети во природа и сл.

- Социјални правила (придружување на правила при игра, почитување потреби и интереси, прифаќање на сите членови во група).

- **Активности од областа на сексуално и репродуктивно здравје и права на лица со попреченост**, се насочени кон тоа лицата со попреченост да имаат полесен пристап до информации, поддршка и обуки за остварување на ова нивно право но и го потпомага нивното уживање во личните и сексуални врски. Лицата со попреченост да бидат заштитени од лична и сексуална експлоатација како и поддржано да ги остваруваат своите права да имаат лични односи и да ја истражуваат својата сексуалност во безбедна средина (интимен, приватен, личен простор).

Персоналот (стручните лица) кои континуирано и соодветно да се обучуваат за спроведување на програмата, а и семејствата на лица со попреченост да бидат вклучени во соодветна обука.

На крај целта е лицата со попреченост во секој поглед да бидат третираны со почит и достоинство.

По изготвка на акциониот план за 2013 се пристапни кон негова реализација. Активностите од подрачјето сексуално и репродуктивно здравје на лица со попреченост се реализираат еднаш неделно (среда) во склоп на когнитивните активности. Според распоредот во акциониот план месец јануари е поготвителен период, а од февруари ќе се пристапи кон обработка на темите од сексуално и репродуктивно здравје на лица со попреченост.

Во месец февруари во активностите на Дневниот центар активно беше вклучен волонтер на Американски Мирорен Корпус- Мери Хулс. Исто така во активностите се вклучија и волонтерите, социјален работник Маријана Јачевска, психолозите Бојана Бошковска и Нермин Хасани како и сестра на корисникот Милорад Стефановски, Емилија Стефановска. Покрај нив Дневниот центар повремено го посетуваа и активно се вклучуваа во неговата работа волонтери од средното медицинско училиште.

И овој месец преку проектот на УСАИД за „Практикантска работа и вработување на лица со попреченост,, во кој ние сме еден од партнерите во проектот, се овозможи практикантска работа на уште едно телесно инвалидно лице (Дарко Тасковски) во нашата организација.

На **13.02.2013 г.** нашата организација ја посети претставник од Американски Мирорен Корпус со цел запознавање со работата на нивниот волонтер, остварување на контакти и запознавање со воспоставените односи во релација организација- волонтер и обратно.

Во почетокот на февруари корисниците на Дневниот центар „ Порака-Наша " веќе редовно како и секоја година своите активности и својот труд го насочија кон правење на изработки по повод двата големи празника, едниот православен другиот католички, односно за Св. Трифун и за Св. Валентин.

Посебно значење на овие активности им дава соработката и активното учество во правењето на изработките од страна на средношколците од ОСТУ „ Наце Буѓони,, -медицинска насока. Како резултат на оваа соработка на **14.02.2013 година**, организиравме продажна изложба во еден од маркетите во градот.

Со ова средношколците повторно покажаа и докажаа колку сакаат да им помагаат на корисниците на "Порака-Наша", но и да допринесат за афирмација и

рамноправно вклучување на лицата со интелектуална попреченост во локалната заедница.

На **22.02.2013 г.** едукаторот во дневниот центар Фросина Симоновска, присуствуваше на обука, како дел од проектот на УСАИД за „Практикантска работа и вработување на лица со попреченост,“ во кој ние сме еден од партнерите. Со оваа обука 8 лица со попреченост добија информации како полесно да аплицираат за работни места преку правилно подготвување на CV и мотивационо писмо.

На **27.02-01.03.2013 г.** едукаторот во дневниот центар Дејан Стојановски, присуствуваше на семинар во организација на Американскиот Мировен Корпус посветен на унапредување на работата со волонтерите кои се присутни во НВО и институциите.

На **28.02.2013 г.** дел од корисниците на "Порака-Наша", присуствуваа на претстава која се одржа во Народниот театар во Куманово. Изработки од нашите корисници беа изложени во холот на театарот со што присутните на претставата имаа можност да се запознаат со дел од нашите корисници и да дознаат нешто повеќе за нивните потреби и способности. Оваа изложба ја организиравме со помош на волонтерите на Општинскиот Црвен Крст.

Во текот на месец февруари ги прославивме родендените на корисниците Ненад Соколовски, Марина Пешевска, Оливер Павловиќ и Зекир Рушидовски. Со заедничко другарување и песна како и секогаш кога има роденден и овој пат сите заедно ги прославивме родендените на овие корисника.

Корисниците во Дневниот центар во текот на месец февруари од областа на сексуалното и репродуктивно здравје се запознаа со темата "Типови на лични врски и односи" .

Како дел од програмата во центарот е изведување на домашни посети кај секој од корисниците. Домашните посети ги реализира стручниот тим во центарот по завршување на работниот ден. Домашните посети се со цел запознавање со условите во кои живеат корисниците, разговор со другите членови од потесното семејство и слично.

Во акциониот план за 2013 година не е предвидена домашна посета за месец февруари поради ниски температури и ладно време.

Во акциониот план за 2013 година не се предвидени активности насочени кон работно оспособување за месец февруари поради ниски температури и ладно време.

- Вежбите за раздвижување, физкултура, подобрување на кондиција и стимулирање на психомоторна координација ги спроведуваме во надворешниот простор на Дневниот центар. Наутро пред започнување со активностите практикуваме вежби за раздвижување и загревање, за подобра концентрација во текот на активностите. Овие вежби исто така ги реализираме и по завршувањето на придвиденати работни активности. Вежбите се реализираат во зависност од надворешните услови и годишното време.

Едукаторот Светлана М. Димитриевска е на боледување.

Дневниот центар во текот на месец февруари ги доби сите редовни донации од своите верни помагачи, претпријатија и фирми, институции, граѓани, родители.

* Во текот на месец **март 2013 година**, Дневниот центар на ЗРЦЛИП ‘’Порака - Наша’’ Куманово успешно ги реализираше предвидените активности за овој месец.

Тоа подразбира реализација на планираните практични , когнитивни и социјални активности. Реализирани практични и когнитивни активности во март се:

Практични активности

- Требење, сортирање и манипулација на ориз, леќа, грав и др. прехранбени производи;
- Симболи на опасност;
- Употреба на едноставен алат;
- Употреба на часовник;
- Требење, сортирање и манипулација на ориз, леќа, грав и др. прехранбени производи;
- Правилна исхрана;
- Сечење на правилни и неправилни форми;
- Облекување според годишно време;

Когнитивни активности

- Работа со различен материјал-Изработки по повод 8 март;
 - Довршување на изработки по повод 8 март-ден на жената;
 - Бројки од 0 – 10 и количина
 - Работа со картон и хартија-изработка и боење на пролетни цвеќиња;
 - Пролет –приказна по слики;
 - Работа со картон и хартија-изработка и боење на пролетни цвеќиња;
 - Работа со различен материјал-Изработка на цвеќе;
 - Работа со различен материјал-изработка на маски;
- Реализација на програмата за работа предвидува и спроведување на :
- **слободни активности**
 - **активности во насока за работно оспособување**
 - **социјални активности**
 - **спортско-рекреативни активности**
 - **активности од областа на сексуалното и репродуктивното здравје и права на лица со попреченост**

- **Слободните активности** се реализираат секој ден по завршувањето на доручекот и подоцна по завршување со ручекот до заминување дома. Во рамките на слободните активности се работи со дидактички материјали, на пишување и читање , работа на компјутер и сл.

Работата на компјутер предвидува користење на компјутерот како алатка за едукација, комуникација и вработување но и забава. Оваа активност на корисниците им овозможува развој на логичко мислење, играње дидактички игри, насочување на внимание, развој на моториката, поттикнување на креативност, запознавање со основните функции на компјутерот и сл. Компјутерската едукација се врши преку директна работа со корисниците која вклучува обука, поддршка и советување на лицата со интелектуална попреченост, како и на нивните родители/старатели за работа во домашни услови.

- **Спортско рекреативни активности** вклучуваат:

Посета на спортска сала (во пролетни и летни месеци) вежбање и спортување. Исто така секојдневно во ДЦ се реализираат различни **вежби и возење статичен велосипед** во согласност можностите на корисниците но и просторните можности во ДЦ.

- **Активности за работно оспособување** се насочени кон информирање и мотивирање на корисниците и евентуално нивно полесно вклучување **во** или **за некој** работен процес. Реализацијата на овие активности покрај имплементацијата во центарот во голема мерка зависи од соработката со стручни средни училишта од општината, соработката со производствени претпријатија од градот но и од соработка со други институции или невладини организации од државата или однадвор коишто ја опфаќаат оваа тематика .

- **Социјални активности**, насочени се кон социјализација и интеграција на корисниците во средината во која живеат и во сите сфери на општественото живеење. Истите предвидуваат посета на најразлични институции и претпријатија, културни и спортски настани, културно-историски знаменитости и религиозни објекти, прошетки, излети во природа и сл.

- Социјални правила (придружување на правила при игра, почитување потреби и интереси, прифаќање на сите членови во група).

- **Активности од областа на сексуално и репродуктивно здравје и права на лица со попреченост**, се насочени кон тоа лицата со попреченост да имаат полесен пристап до информации, поддршка и обуки за остварување на ова нивно право но и го потпомага нивното уживање во личните и сексуални врски. Лицата со попреченост да бидат заштитени од лична и сексуална експлоатација како и поддржано да ги остваруваат своите права да имаат лични односи и да ја истражуваат својата сексуалност во безбедна средина (интимен, приватен, личен простор).

Персоналот (стручните лица) кои континуирано и соодветно да се обучуваат за спроведување на програмата, а и семејствата на лица со попреченост да бидат вклучени во соодветна обука.

На крај целта е лицата со попреченост во секој поглед да бидат третираны со почит и достоинство.

По изготвка на сцениониот план за 2013 се пристапни кон негова реализација. Активностите од подрачјето сексуално и репродуктивно здравје на лица со попреченост се реализираат еднаш неделно (среда) во склоп на когнитивните активности.

- Во месец **март** во активностите на Дневниот центар активно беше вклучен волонтерот на Американски Мировен Корпус, Мери Хулс. Исто така во активностите особено допринос со својата работа и залагање даде и волонтерот,

сестра на корисникот Милорад Стефановски, Емилија Стефановска како и Нермин Хасани-психолог. Покрај нив Дневниот центар повремено го посетуваа и активно се вклучуваа во неговата работа волонтери од средното медицинско училиште.

И овој месец преку проектот на УСАИД за „Практикантска работа и вработување на лица со попреченост,, во кој ние сме еден од партнерите во проектот, се овозможи практикантска работа на уште едно телесно инвалидно лице (Дарко Тасковски) во нашата организација.

Во почетокот на март едукаторот Дејан Стојановски заедно со волонтерот од УС корпус присуствуваа на семинар организиран од УС корпус во хотелот "Порта" во Скопје кадешто беа поканети сите волонтери на УС корпус во МКД распределени во различни институции и НВО ширум МКД.

Семинарот и темите застапени на семинарот имаа за цел унапредување на соработката на волонтерот и соработникот и подобрување и зголемување на квалитетот и капацитетот на работа во организациите и институциите во кои се ангажирани волонтерите од САД. Понатаму, видови и начини на добивање на грантови и планирање на работата на организациите и институциите.

Како и секоја година исто така и оваа во чест на 8 март во соработка со волонтерите на Црвен крст од Куманово изработивме најразлични подароци и истите ги продадовме на продажна изложба по повод 8 март организирана во еден од поголемите супермаркети во Куманово.

Во текот на март едукаторот во дневниот центар Фросина Симоновска, присуствуваше на обука, како дел од проектот на УСАИД за „Практикантска работа и вработување на лица со попреченост,, во кој ние сме еден од партнерите. На **18.03.2013 г.** корисниците на "Порака-Наша", присуствуваа на претстава со наслов "Женидба" која се одржа во Народниот театар во Куманово.

Во текот на месец март ги прославивме родендените на корисниците Мартин Трајковски, Филип Гиевски, Дејан Пешевски и Валентина Милковска. Со заедничко другарување и песна како и секогаш кога има роденден.

Корисниците во Дневниот центар во текот на месец март од областа на сексуалното и репродуктивно здравје се потсетија на темата "Типови на лични врски и односи" .

- Како дел од програмата во центарот е изведување на домашни посети кај секој од корисниците но и излегување со корисници на прошетка надвор од нивниот дом по завршување на работното време во Дневниот центар. Домашните посети ги реализира стручниот тим во центарот по завршување на работниот ден. Домашните посети се со цел запознавање со условите во кои живеат корисниците, разговор со другите членови од потесното семејство и слично. Излегувањето со корисниците на прошетка има за цел нивно ослободување и вклучување во средината. Овој месец ваква прошетка низ центарот на Куманово реализиравме со корисникот **Марјан Видановиќ**. Марјан беше задоволен што оди сам без своите родители, а заеднички поминавме низ неколку продавници низ центарот на градот за да на крај си поминеме прекрасно во една од познатите слаткарници.

- Вежбите за раздвижување, физкултура, подобрување на кондиција и стимулирање на психомоторна координација ги спроведуваме во надворешниот простор на Дневниот центар. Наутро пред започнување со активностите практикуваме вежби за раздвижување и загревање, за подобра концентрација во текот на активностите.

Овие вежби исто така ги реализираме и по завршувањето на придвиденати работни активности. Вежбите се реализираат во зависност од надворешните услови и годишното време.

Едукаторот Светлана М. Димитриевска е на боледување.

Како дел од активностите за воведување во работно оспособување на корисниците е и посета на приватни претпријатија како и средни стручни училишта во Куманово и околината. Предвидената посета на средното занаетчиско училиште ја одложивме за во април поради технички причини.

Дневниот центар во текот на месец март ги доби сите редовни донации од своите верни помагачи, претпријатија и фирми, институции, граѓани, родители, а за издвојување е донацијата на поголема количина на пекарски производи од манифестација организирана од пекари од општина Куманово.

Тие не посетија во центарот и ни ги донираа подготвените производи.

Како дел од кампањата за локалните избори нашиот Дневен центар го посетија неколку политички партии и кандидати кои и пред тоа редовно го посетуваа центарот и ја поддржуваат неговата работа.

*** Во текот на месец април 2013 година,** Дневниот центар на ЗРЦЛИП ‘‘Порака - Наша’’ Куманово успешно ги реализираше предвидените активности за овој месец.

Тоа подразбира реализација на планираните практични, когнитивни, социјални активности и активности за работно оспособување. Реализирани практични и когнитивни активности во април се:

Практични активности

- Отворање и затворање на различни форми и предмети;
- Пресипување на течности во различни волумени;
- Разликување и подредување на предмети и форми по големина и боја;
- Врзување на врвки;
- Грижа за сопствена облека и обувки;
- Пеглање и диплење на алишта;
- Сечење и лепење на слики од весник;
- Употреба на метла и лопатка;

Когнитивни активности

- Работа со различен материјал- изработка на пролетно дрво;
- Бројење и количина до 10;
- Работа со различен материјал- изработки по повод Велигден;
- Работа со различен материјал- изработки по повод христијанскиот празник Велигден;

- Реализација на програмата за работа предвидува и спроведување на :

- **слободни активности**
- **активности во насока за работно оспособување**
- **социјални активности**
- **спортско-рекреативни активности**
- **активности од областа на сексуалното и репродуктивното здравје и права на лица со попреченост**

- **Слободните активности** се реализираат секој ден по завршувањето на доручекот и подоцна по завршување со ручекот до заминување дома.

Во рамките на слободните активности се работи со дидактички материјали, на пишување и читање, работа на компјутер и сл.

Работата на компјутер предвидува користење на компјутерот како алатка за едукација, комуникација и вработување но и забава. Оваа активност на корисниците им овозможува развој на логичко мислење, играње дидактички игри, насочување на внимание, развој на моториката, поттикнување на креативност, запознавање со основните функции на компјутерот и сл. Компјутерската едукација се врши преку директна работа со корисниците која вклучува обука, поддршка и советување на лицата со интелектуална попреченост, како и на нивните родители/старатели за работа во домашни услови.

- **Спортско рекреативни активности** вклучуваат:

Посета на спортска сала (во пролетни и летни месеци) вежбање и спортување. Исто така секојдневно во ДЦ се реализираат различни **вежби и возење статичен велосипед** во согласност можностите на корисниците но и просторните можности во ДЦ.

- **Активности за работно оспособување** се насочени кон информирање и мотивирање на корисниците и евентуално нивно полесно вклучување **во** или **за некој** работен процес. Реализацијата на овие активности покрај имплементацијата во центарот во голема мерка зависи од соработката со стручни средни училишта од општината, соработката со производствени претпријатија од градот но и од соработка со други институции или невладини организации од државата или однадвор коишто ја опфаќаат оваа тематика.

- **Социјални активности**, насочени се кон социјализација и интеграција на корисниците во средината во која живеат и во сите сфери на општественото живеење. Истите предвидуваат посета на најразлични институции и претпријатија, културни и спортски настани, културно-историски знаменитости и религиозни објекти, прошетки, излети во природа и сл.

- Социјални правила (придружување на правила при игра, почитување потреби и интереси, прифаќање на сите членови во група).

- **Активности од областа на сексуално и репродуктивно здравје и права на лица со попреченост**, се насочени кон тоа лицата со попреченост да имаат полесен пристап до информации, поддршка и обуки за остварување на ова нивно право но и го потпомага нивното уживање во личните и сексуални врски. Лицата со попреченост да бидат заштитени од лична и сексуална експлоатација како и поддржано да ги остваруваат своите права да имаат лични односи и да ја истражуваат својата сексуалност во безбедна средина (интимен, приватен, личен простор).

Персоналот (стручните лица) кои континуирано и соодветно да се обучуваат за спроведување на програмата, а и семејствата на лица со попреченост да бидат вклучени во соодветна обука.

На крај целта е лицата со попреченост во секој поглед да бидат третираны со почит и достоинство.

По изготвка на акциониот план за 2013 се пристапни кон негова реализација. Активностите од подрачјето сексуално и репродуктивно здравје на лица со попреченост се реализираат еднаш неделно (среда) во склоп на когнитивните активности.

Во месец април во активностите на Дневниот центар активно беше вклучен волонтерот на Американски Мирвен Корпус, Мери Хулс. Исто така во активностите особен допринос со својата работа и залагање даде и волонтерот, сестра на корисникот Милорад Стефановски, Емилија Стефановска како и Нермин Хасани-психолог. Покрај нив Дневниот центар повремено го посетуваа и активно се вклучуваа во неговата работа волонтери од Општинскиот Црвен Крст.

И овој месец преку проектот на УСАИД за „Практикантска работа и вработување на лица со попреченост,, во кој ние сме еден од партнерите во проектот, се овозможи практикантска работа на уште едно телесно инвалидно лице (Дарко Тасковски) во нашата организација.

На **03.04.2013 год.** Едукаторот Симоновска Фросина, присуствуваше на обука за ментори, која се реализираше во рамки на проектот на УСАИД за „Практикантска работа и вработување на лица со попреченост,, . Целта на обуката беше запознавање на работодавачите со Законот за вработување на инвалидни лица и начини за полесно адаптирање на лицата со инвалидност на работното место и средина со назначување на ментор од самото претпријатие.

На **04.04.2013 год.** Едукаторот Дејан Стојановски и волонтерот Мери Хулс присуствуваше на промотивна средба за нова група на волонтери од Американскиот Мирвен Корпус во Куманово.

На **10.04.2013 год.** Едукаторот Симоновска Фросина, присуствуваше на обука за лица со попреченост, како дел од проектот на УСАИД за „ Практикантска работа и вработување на лица со попреченост,, во кој ние сме еден од партнерите. Со оваа обука 10 лица со попреченост добија информации како полесно да аплицираат за работни места преку правилно подготвување на CV и мотивационо писмо.

На **16.04.2013** како дел од активностите кои се во насока за работно оспособување и запознавање со работно производствениот процес, со корисниците посетивме браварска работилница.

Корисниците беа запознаени со начинот на кој професионално се изработуваат огради од ковано железо, маси, клупи, столчиња, а им беше покажан и дел од алатот кој се користи при нивна изработка. Посетата беше интересна и продуктивна за сите корисници, тие заинтересирано поставуваа најразлични прашања поврзани со работата во една браварска работилница.

На **22.04.2013** како дел од програмата за реализација на социјални активности, со корисниците ги посетивме тениските терени. На корисниците од страна на професионален тренер им беше објаснета играта и нејзините правила. Потоа сите заедно учествувавме во игри кои тренерот ги имаше подготвено за нас. Оваа социјална активност многу им се допадна на корисниците и си заминавме со ветување за некоја следна средба.

На **26.04.2013 год.** Дневниот центар го посетија ученици од прво одделение од ОУ „Толи Зордумис“. Во покривната конструкција организиравме ликовна

работилница по повод христијанскиот празник Велигден. Во пријатна и опуштена атмосфера, корисниците на Дневниот центар се дружеа и другаруваа со нивните другарчиња.

На **29 и 30.04.2013 год.** Едукаторот Дејан Стојановски заедно со 4 родители на деца со попреченост од нашата Организација присуствуваше на семинар организиран од ХЕРА на тема сексуално и репродуктивно здравје и права на лица со попреченост. Целта на семинарот беше подетално запознавање на родителите за потребите на нивните деца за сексуално и репродуктивно здравје.

Како и секоја година и оваа во чест на Христијанскиот празник Велигден, а во соработка со волонтерите на Црвен крст од Куманово изработивме најразлични подароци и истите ги продадовме на продажна изложба организирана во еден од поголемите супермаркети во Куманово.

Во текот на месец април го прославивме роденденот на корисникот Моника Христовска. Со заедничко другарување и песна како и секогаш кога има роденден.

Корисниците во Дневниот центар во текот на месец април од областа на сексуалното и репродуктивно здравје се потсетија на темата "Промени на тело во пубертет" .

- Како дел од програмата во центарот е изведување на домашни посети кај секој од корисниците но и излегување со корисници на прошетка надвор од нивниот дом по завршување на работното време во Дневниот центар. Домашните посети ги реализира стручниот тим во центарот по завршување на работниот ден. Домашните посети се со цел запознавање со условите во кои живеат корисниците, разговор со другите членови од потесното семејство и слично. Излегувањето со корисниците на прошетка има за цел нивно ослободување и вклучување во средината. Овој месец ваква прошетка низ центарот на Куманово реализиравме со корисникот **Јован Видановиќ**. Јован беше задоволен што оди сам без своите родители, а заеднички поминавме низ неколку продавници низ центарот на градот за да на крај си поминеме прекрасно во една од познатите слаткарници.

- Вежбите за раздвижување, физкултура, подобрување на кондиција и стимулирање на психомоторна координација ги спроведуваме во надворешниот простор на Дневниот центар. Наутро пред започнување со активностите практикуваме вежби за раздвижување и загревање, за подобра концентрација во текот на активностите. Овие вежби исто така ги реализираме и по завршувањето на придвиденати работни активности. Вежбите се реализираат во зависност од надворешните услови и годишното време.

Едукаторот Светлана М. Димитриевска е на боледување.

Бојана Бошковска психолог по професија, привремено е ангажирана како замена до враќање и исполнување на работните задачи на едукаторот Светлана М. Димитриевска.

Дневниот центар во текот на месец април ги доби сите редовни донации од своите верни помагачи, претпријатија и фирми, институции, граѓани, родители, итн.

* Во текот на месец **мај 2013 година**, Дневниот центар на ЗРЦЛИП ‘’Порака - Наша’’ Куманово успешно ги реализираше предвидените активности за овој месец.

Тоа подразбира реализација на планираните практични, когнитивни, социјални активности и активности за работно оспособување. Реализирани практични и когнитивни активности во мај се:

Практични активности

- Сечење на правилни и неправилни форми;
- Употреба на телефон и интернет;
- Употреба на едноставен алат;
- Уредување на домот;
- Подредување на материјалите за работа;
- Правилна исхрана;
- Требење, сортирање и манипулацијана ориз, леќа, грав и други прехранбени продукти;
- Манипулација со различни форми и предмети;
- Употреба на игла и конец;

Когнитивни активности

- Работа со хартија и картон-изработка на цвеќе;
- работа со пластелин- изработка на различни форми и предмети;
- Работа со жица- изработка на украсни премети;
- Работа со брашно- изработка на украсни премети;
- Броење и количина до 10;
- Украсување на предмети од брашно;

- Реализација на програмата за работа предвидува и спроведување на :

- **слободни активности**
- **активности во насока за работно оспособување**
- **социјални активности**
- **спортско-рекреативни активности**
- **активности од областа на сексуалното и репродуктивното здравје и права на лица со попреченост**

- **Слободните активности** се реализираат секој ден по завршувањето на доручекот и подоцна по завршување со ручекот до заминување дома. Во рамките на слободните активности се работи со дидактички материјали, на пишување и читање , работа на компјутер и сл.

Работата на компјутер предвидува користење на компјутерот како алатка за едукација, комуникација и вработување но и забава. Оваа активност на корисниците им овозможува развој на логичко мислење, играње дидактички игри, насочување на внимание, развој на моториката, поттикнување на креативност, запознавање со основните функции на компјутерот и сл. Компјутерската едукација се врши преку директна работа со корисниците која вклучува обука, поддршка и советување на лицата со интелектуална попреченост, како и на нивните родители/старатели за работа во домашни услови.

- **Спортско рекреативни активности** вклучуваат:

Посета на спортска сала (во пролетни и летни месеци) вежбање и спортување. Исто така секојдневно во ДЦ се реализираат различни **вежби и возење статичен велосипед** во согласност можностите на корисниците но и просторните можности во ДЦ.

- **Активности за работно оспособување** се насочени кон информирање и мотивирање на корисниците и евентуално нивно полесно вклучување **за или во некој** работен процес. Реализацијата на овие активности покрај имплементацијата во центарот во голема мерка зависи од соработката со стручни средни училишта од општината, соработката со производствени претпријатија од градот но и од соработка со други институции или невладини организации од државата или однадвор коишто ја опфаќаат оваа тематика .

- **Социјални активности**, насочени се кон социјализација и интеграција на корисниците во средината во која живеат и во сите сфери на општественото живеење. Истите предвидуваат посета на најразлични институции и претпријатија, културни и спортски настани, културно-историски знаменитости и религиозни објекти, прошетки, излети во природа и сл.

- Социјални правила (придружување на правила при игра, почитување потреби и интереси, прифаќање на сите членови во група).

- **Активности од областа на сексуално и репродуктивно здравје и права на лица со попреченост**, се насочени кон тоа лицата со попреченост да имаат полесен пристап до информации, поддршка и обуки за остварување на ова нивно право но и го потпомага нивното уживање во личните и сексуални врски. Лицата со попреченост да бидат заштитени од лична и сексуална експлоатација како и поддржано да ги остваруваат своите права да имаат лични односи и да ја истражуваат својата сексуалност во безбедна средина (интимен, приватен, личен простор).

Персоналот (стручните лица) кои континуирано и соодветно да се обучуваат за спроведување на програмата, а и семејствата на лица со попреченост да бидат вклучени во соодветна обука.

На крај целта е лицата со попреченост во секој поглед да бидат третирано со почит и достоинство.

По изготвка на акциониот план за 2013 се пристапни кон негова реализација. Активностите од подрачјето сексуално и репродуктивно здравје на лица со попреченост се реализираат еднаш неделно (среда) во склоп на когнитивните активности.

Во месец мај во активностите на Дневниот центар активно беше вклучен волонтерот на Американски Мировен Корпус, Мери Хулс.

Дневниот центар повремено го посетуваа и активно се вклучуваа во неговата работа волонтери од Општинскиот Црвен Крст и средните училишта од градот.

И овој месец преку проектот на УСАИД за „Практикантска работа и вработување на лица со попреченост,“ во кој ние сме еден од партнерите во проектот, се овозможи практикантска работа на уште едно телесно инвалидно лице (Дарко Тасковски) во нашата организација.

Почетокот на месец мај помина во знакот на велигденските празници што во пракса значеше подготовка за празникот и негово одбележување.

Се бојадисуваа велигденски јајца, а беа изработени и голем број на велигденски корпи и др изработки со помош на волонтерите од Црвен крст од Куманово.

Во пресрет на велигден изработките беа изложени на продажна изложба од страна на волонтерите од Црвен крст.

На 7, 10, 21 и 29 мај одбележавме родендени на 4 корисници со песна и играње како и секогаш.

Една од нашите основни цели во програмата за работа за поголема вклученост и социјализација на корисниците во Д.Ц беше збогатена со посета на нашиот центар од страна на учениците од средното земјоделско училиште "Киро Бурназ" од Куманово. Тоа беше волонтерска креативна секција од училиштето која ја предводат наставник по англиски јазик и волонтер на американски мировен корпус. Заедно изработувавме ланчиња и алки и се разбира раговаравме и се дружевме.

Наш следен настан беше посета на културно уметничка програма организирана по повод 50 год јубилеј од постоење на градинките "Ангел Шајче" од Куманово.

Настанот се одржа во спортската сала во Куманово.

Волонтерот Бојана Бошковска во средина на мај замина на семинар во Маврово кадешто се стекнуваа знаења и вештини за изработка на проекти.

Семинарот беше во организација на Центарот за меѓукултурен дијалог и истиот беше од меѓународен карактер.

На 20 мај не посетија претставници од Ротари клуб од САД коишто ги запознавме со начинот на функционирање како и со делови од нашата програма за работа.

Како дел од соработката со евангелска црква од Куманово, а во организација на истата во кружната сала на комитет Кумановосе одржа семинар за Аутизам се предавачи од САД.

На семинарот учествуваа претставници од Порака-Наша, а неколку дена поцна гостите од САД го посетија Дневниот центар на Порака-Наша.

Корисниците на Дневниот центар како дел од социјалните активности беа на прошетка до блискиот парк. Таму се шетаа и другаруваа со посетителите на паркот. Во рамките на воведот во работно оспособување го посетивме самостојниот занаетчиски дуќан на чевларот "Цеце" од Куманово.

Таму слушнавме како се одвива работата и какво знаење и алати се потребни за да се работи на поправка на чевли. Се пријавија многу кандидати за помошници на мајсторот.

- Како дел од програмата во центарот е изведување на **домашни посети** кај секој од корисниците но и излегување со корисници на прошетка надвор од нивниот дом по завршување на работното време во Дневниот центар. Домашните посети ги реализира стручниот тим во центарот по завршување на работниот ден.

Домашните посети се со цел запознавање со условите во кои живеат корисниците, разговор со другите членови од потесното семејство и слично. Излегувањето со корисниците на прошетка има за цел нивно ослободување и вклучување во средината. Овој месец ваква прошетка низ центарот на Куманово реализиравме со корисникот **Иван Крстев**.

- Вежбите за раздвижување, физкултура, подобрување на кондиција и стимулирање на психомоторна координација ги спроведуваме во надворешниот простор на Дневниот центар. Наутро пред започнување со активностите практикуваме вежби за раздвижување и загревање, за подобра концентрација во текот на активностите. Овие вежби исто така ги реализираме и по завршувањето на придвиденати работни активности. Вежбите се реализираат во зависност од надворешните услови и годишното време.

Едукаторот Светлана М. Димитријевска е на боледување.

Бојана Бошковска психолог по професија, привремено е ангажирана како замена до враќање и исполнување на работните задачи на едукаторот Светлана М. Димитријевска.

На самиот крај од месец мај ја предадовме апликацијата- проект за сопствен весник во УС амбасадата. Изработена е со помош на американскиот волонтер со една основна цел поголема информираност на родителите и членовите на организацијата но и локалната средина за активностите и програмските цели на Дневниот центар и организацијата.

Дневниот центар во текот на месец мај ги доби сите редовни донации од своите верни помагачи, претпријатија и фирми, институции, граѓани, родители, итн.

Стручен тим во Д.Ц

Извештајот за работата во Дневниот центар го изготвува стручниот тим во центарот.